

Representar Prudenci Bertrana

L'obra de Bertrana al teatre i als mitjans audiovisuals

Bertrana ha estat un autor infrautilitzat pel cinema i pel teatre. Aquesta infrautilització és sorprenent si tenim en compte la seva capacitat per crear ambients i la seva destresa descriptiva. En aquest text volem repassar les adaptacions teatrals i audiovisuals de la seva obra i reivindicar la qualitat dels seus textos per ser filmats o representats dalt d'un escenari.

JORDI DORCA > TEXT

>> Coberta de *Josafat* en l'edició de 1906. A baix, imatge de la filmació de la pel·lícula *Joanot*, d'Antoni Varés, basada en la novel·la *Josafat*.

Per superar els problemes econòmics i esperonat per l'empresari teatral Josep Canals, que en aquells anys gestionava el teatre Romea de Barcelona, Prudenci Bertrana es va dedicar a escriure peces teatrals. Fou precisament en aquest teatre on el 1918 es va estrenar *Enyorada solitud!* Tres anys després, al teatre Goya, es va presentar *Les ales d'Ernestina*. La més exitosa de les seves obres fou *La dona neta*, estrenada el 1924 al teatre Romea.

El 1928 escriu la peça *Els aprensius*, i el 1930 a l'Orfeó Gracienc es va estrenar *El fantasma de Montcorb*, una escenificació del conte d'Oscar Wilde *El fantasma de Canterville*. Bertrana també va escriure *Els atropellats* (1935), que es va representar al Teatre Escola de Barcelona. La seva incursió teatral amb aquestes obres que he esmentat i d'altres que també va escriure no va ser gaire exitosa, i tot i que alguns periodistes com Carles Soldevila van elogiar-la, d'altres s'hi van acarnissar amb duresa.

Bertrana a l'escenari

El teatre de Bertrana no ha estat mai allò més representatiu ni reivindicat de la seva obra. És potser per això que les seves obres han estat representades de manera massiva. Sabem que el teatre amateur ha posat en escena alguns dels seus textos arreu dels Països Catalans, però les obres més conegudes han estat les diverses adaptacions de *Josafat* que hi ha hagut al llarg dels darrers anys: el 1987 la companyia TEI Sant Marçal, dirigida per Pep Cruz, va presentar un muntatge basat en *Josafat* en una entrega dels premis Bertrana. El grup Proscenium va representar la novel·la sobre el campa-

AJUNTAMENT DE GIRONA (CRDI). FONTS ANTONI VARÉS MARTINELL

Per superar els problemes econòmics i esperonat per l'empresari teatral Josep Canals, Prudenci Bertrana es va dedicar a escriure peces teatrals

ner de la Catedral la Setmana Santa del 2005 a la sala La Planeta. Un any abans a Barcelona hi va haver una altra adaptació, aquesta amb molts més recursos i estrenada en el festival Grec del 2004 en el marc del Fòrum de les Cultures. Es tractava d'una versió operística, adaptada per Pau Guix i Pere Josep Puértolas, amb Antoni Comas i Rosa Mateu com a protagonistes. A l'escenari estaven acompanyats d'un gran cor i una orquestra de 50 músics.

El 2014 el teatre Municipal de Girona va produir el musical *Josafat*, en adaptació de Josep Pujol. Marc Timón es va ocupar de la música, i la direcció escènica va ser responsabilitat de Joan Solana. Aquell dissabte 22 de febrer els actors Xavier Ribera-Vall (Josafat), Judith Tobella (Fineta) i Gara Roda (Pepona) van estar acompanyats d'una orquestra de cambra amb 14 músics i una escenografia espectacular amb diverses projeccions de fons. El musical també va ser editat en CD.

Entre el teatre i el cinema

Ovidi Montllor és *Josafat*, si més no la imatge més icònica i coneguda del campaner, i ho és perquè va protagonitzar un episodi dedicat a la novel·la de Bertrana dins la sèrie «Lletres Catalanes», de Televisió Espanyola, l'any 1976. Àngels Moll, Maife Gil, Jordi Serrat, Joan Borràs, Alfred Lucchetti i la *voice over* de Vicenç Manel Domènech

completaven el repartiment d'aquest episodi de teatre filmat i dirigit per Mercè Vilaret a partir de l'adaptació que va fer Josep Maria Benet i Jornet, i que va titular *Dins la catedral*. El llibret es va editar a Edicions 62 dins la col·lecció L'Escorpí/Teatre. Aquesta peça de teatre televisiu està dedicada a Jaume Picas, que també havia adaptat *El comiat de la Teresa*, de Prudenci Bertrana, per a la mateixa sèrie. Picas havia mort poc abans de l'emissió del capítol.

Aquest *Josafat* televisiu ens serveix de transició per parlar de la pel·lícula que mai no es va acabar i del projecte que estem esperant. El *Josafat* inacabat és aquell «famos» *Joanot* que va escriure Antoni Varés. L'any 1965, aquest pioner absolut del cinema gironí va treballar intensament en un guió basat en la novel·la, però malauradament no el va poder completar i no ens va poder llegir una adaptació cinematogràfica d'aquesta novel·la, una adaptació que aviat veurà la llum. Una productora catalana (Mallerich Films), un director català (Xavi Puebla), un repartiment català i uns escenaris molt gironins faran possible que hi hagi finalment una adaptació cinematogràfica acabada d'aquesta gran novel·la modernista.

Jordi Dorca és gestor cultural i programador del Museu del Cinema.

>> **Presentació dels autors i intèrprets del musical *Josafat*, produït per l'Ajuntament de Girona (2013).** A baix, el director de cinema Xavi Puebla que firmarà la versió cinematogràfica de *Josafat*.

DOSSIER DE PRENSA. ANY BERTRANA

A part d'altres obres de Bertrana, diverses companyies han adaptat *Josafat* en textos teatrals, òperes, musicals o teatre filmat per a la televisió